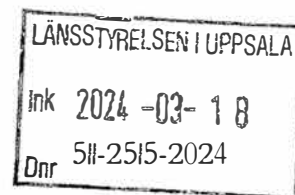

Klimat- och näringslivsdepartementet

Adressater:
Se bilaga 1

Överklaganden av Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut om föreskrifter för djurskyddsområden i Älvkarleby, Tierps och Östhammars kommuner

Regeringens beslut

Regeringen prövar inte [REDACTED] överklagande.

Regeringen ändrar det överklagade beslutet på följande sätt.

Föreskrifterna h) och i) ersätts med en ny föreskrift med följande lydelse.

Föreskrift 1 och 2 ska inte utgöra hinder för:

h) myndigheter inom totalförsvarets militära del att bedriva verksamhet som syftar till att övervaka eller skydda svenskt territorium.

Till följd av att föreskrifterna h) och i) ersätts med föreskrift h) så får föreskrift j) den nya beteckningen i).

En föreskrift med följande lydelse läggs till:

Föreskrifterna 1 och 3 ska inte utgöra hinder för:

j) jakträttshavare att inom ramen för jaktlagstiftningen i de områden som avses i föreskrift 1 utföra skyddsjakt i syfte att skydda sjöfågel.

Regeringen avslår överklagandena i övrigt.

Länsstyrelsen ska kungöra regeringens beslut i enlighet med 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Länsstyrelsen i Uppsala län beslutade den 18 november 2021 i ärende med dnr 511-6203-2019, att med stöd av 7 kap. 12 § miljöbalken införa föreskrifter som ska gälla till skydd för sjöfågel och gråsäl i 32 djurskyddsområden och att tidigare beslutade föreskrifter för dessa områden upphävs i samband med att beslutet vinner laga kraft. I beslutet förordnade länsstyrelsen också, med stöd av 21 § förordningen (1998:1253) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att Upplandsstiftelsen ska förvalta djurskyddsområdena Ledskärsängarna, Stenarna-Klubbarna, Västerskian, Tremänningsgrundet och Vargudden. Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltare av de övriga djurskyddsområdena enligt 10 § samma förordning. Beslutet finns i *bilaga 2*.

██████████, ██████████ och ██████████ yrkar i första hand att föreskrifterna ska ändras så att undantag från föreskrifterna gäller för jakt under allmän jakttid samt för husbehovsfiske för ägare till fastigheter inom berörda områden. I andra hand yrkar de att de ska få intrångsersättning motsvarande den förlorade rådigheten över fastigheterna.

Försvarsmakten yrkar i första hand dels att länsstyrelsens beslut ska upphävas avseende de områden som är av riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § miljöbalken, dvs. att dessa områden inte ska utgöra djurskyddsområden, dels att undantag från föreskrifterna ska gälla för övriga beslutade djurskyddsområden som ger myndigheter inom totalförsvarets militära del rätt att bedriva verksamhet som syftar till att övervaka eller skydda svenskt territorium. I andra hand yrkar Försvarsmakten att ett generellt undantag från föreskrifterna ska gälla i samtliga djurskyddsområden som ger myndigheter inom totalförsvarets militära del rätt att bedriva verksamhet som syftar till att övervaka eller skydda svenskt territorium.

██████████, ██████████ och ██████████ anför i huvudsak följande. Undantaget från föreskrift 1, som endast medger tillträde till

området för person med fiskelicens samt dennes medhjälpare i samband med yrkesmässigt fiske, är för snävt. Undantag borde gälla även för husbehovsfiske eller jakt efter vilt som är tillåtet för allmän jakt. Vidare gäller undantaget e) för förvaltaren av djurskyddsområdet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, men inte fastighetsägaren tillika jakträttshavaren vars rättigheter begränsats till rollen som samrådspart i föreskrifterna. Säkerställandet av artskyddet ska enligt Artskyddsutredningen vara förenligt med att värna äganderätten. Ersättning ska utgå då artskyddsreglerna hindrar ett normalt brukande av egendom. De inskränkningar som gjorts i äganderätten är mer vittgående än vad som är nödvändigt för syftena. Vidare står länsstyrelsens skyddsambitioner beträffande gråsälen i bjärt kontrast till ett nationellt intresse av att begränsa sälpopulationens allvarliga skador på det kustnära fisket.

Försvarmakten anför i huvudsak följande. Försvarmaktens övergripande uppgift är att upprätthålla och utveckla ett militärt försvar som ytterst kan möta ett väpnat angrepp. I uppgiften ingår att upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet. En förutsättning för det sagda är att Försvarmakten kan genomföra relevant övningsverksamhet och förflytta sig och bedriva verksamhet längs hela Sveriges kust. Den nuvarande utformningen av länsstyrelsens beslut motverkar Försvarmaktens möjlighet att verka i enlighet med myndighetens uppdrag.

Vidare anför Försvarmakten att 14 av de beslutade djurskyddsområdena ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § miljöbalken, närmare bestämt områdena Väster-Svartkubben, Öster-Svartkubben, Understens-Viten, Medbådan, Norrskär, Vikakullorna, Sköthällorna, Trutbådan, Ormöbådorna, Hället-Blåbådan, Svensbergen, Västerbådan-Lågagrunden, Blecken-Söderören och en liten del av området Stenarna-Klubbarna. Tillgång till områdena är avgörande för att Försvarmakten ska kunna bedriva sin verksamhet i riksintresseområdena, vilken bl.a. innefattar rörelser med personal, fordon och fartyg. Försvarmakten kan därför inte acceptera att det skapas restriktioner som begränsar Försvarmakten inom eller i nära anslutning till riksintresseområdena. Förbudet att beträda djurskyddsområdena under stora delar av året, i annat fall än för att övervaka och skydda svenskt territorium, innebär också en inskränkning av den pågående och tillståndsgivna verksamheten på Rotens och Vaddö skjutfält, eftersom flera djurskyddsområden är belägna inom skjutfältens påverkansområden. Det sagda är uppenbart olämpligt och

djurskyddsområdena kan komma att försvåra eller omöjliggöra för Försvarsmakten att få nödvändiga miljötillstånd vid en eventuell utökning eller omprövning av verksamheten i framtiden.

Länsstyrelsen har yttrat sig i ärendet. Länsstyrelsen tillstyrker [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED] överklagande avseende skyddsjakt i syfte att skydda sjöfågel i de områden som endast avser fågelskydd. Länsstyrelsens bedömning är att sådan skyddsjakt kan bedrivas utan krav på uppdrag från förvaltaren av djurskyddsområdena, eftersom det främjar syftet med skyddet. Ett ytterligare skäl är att inskränkningar i markägares rättigheter inte ska gå längre än vad som krävs för syftet med skyddet.

Skälen för regeringens beslut

Länsstyrelsen eller kommunen får enligt 7 kap. 12 § miljöbalken meddela föreskrifter som inskränker rätten till jakt eller fiske eller allmänhetens eller markägarens rätt att uppehålla sig i området om det, utöver förbud enligt 8 kap. 1 och 2 §§ miljöbalken eller förbud och begränsningar enligt jakt- och fiskelagstiftningen, behövs särskilt skydd för en djur- eller växtart inom ett visst område. I prövningen ska enligt 7 kap. 25 § miljöbalken hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning får därför inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Länsstyrelsen får enligt 10 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. meddela föreskrifter om förvaltningen av djur- och växtskyddsområden. Enligt 21 § samma förordning får länsstyrelsen också besluta att en annan myndighet, juridisk person eller markägare som har förutsättningar för att ha ett sådant ansvar ska förvalta ett djur- och växtskyddsområde.

Länsstyrelsens beslut innebär skydd av 32 områden med en sammanlagd mark- och vattenareal på 3 326 hektar. 15 av dessa är sedan tidigare djurskyddsområden, varav 13 för skydd av fågel, ett för säl och ett för både fågel och säl. 17 av djurskyddsområdena (motsvarande 289 hektar) är nya och avser skydd av fågel. Beslutet upphäver skydd i sju områden med en sammanlagd areal av 392 hektar då dessa inte bedöms uppfylla urvalskriterierna för skydd i tillräcklig utsträckning. De nu beslutade djurskyddsområdena ligger i olika utsträckning inom områden som är utpekade som riksintresse för naturvård, friluftsliv, totalförsvaret, yrkesfiske,

högexploaterad kust enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och som är Natura 2000-områden.

Regeringen anser inte att finns skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning att de aktuella områdena bör utpekas som djurskyddsområden och att tillträde, jakt och fiske i områdena bör begränsas under föreskrivna perioder.

Mark- och miljödomstolen har gett [REDACTED] möjlighet att förklara på vilka grunder han ska anses ha rätt att överklaga länsstyrelsens beslut. [REDACTED] har inte inkommit med några uppgifter i fråga om sin klagorätt. Av 16 kap. 12 § miljöbalken framgår att överklagbara beslut får överklagas av den som beslutet angår om avgörandet har gått honom eller henne emot. Det har inte framkommit att [REDACTED] äger mark i djurskyddsområdena eller i övrigt har rätt till mark som berörs av länsstyrelsens beslut. Det har inte heller framkommit att länsstyrelsens beslut har haft sådana rättsverkningar för honom eller i övrigt berört hans intressen på ett sådant sätt att han har rätt att föra talan mot det. [REDACTED] överklagande bör därför inte prövas.

Avseende [REDACTED] och [REDACTED] överklaganden konstaterar regeringen att länsstyrelsen i ett kompletterande yttrande tillstyrkt att skyddsjakt i syfte att skydda sjöfågel i de områden som endast avser fågelskydd kan bedrivas utan krav på uppdrag från förvaltaren av djurskyddsområdena, eftersom det främjar syftet med skyddet. Regeringen delar länsstyrelsens bedömning. Mot bakgrund av det som framkommit i ärendet anser regeringen att det bör införas ett undantag från föreskrifterna 1 och 3 som medger rätt för jakträttshavare att inom ramen för jaktlagstiftningen i de områden som avses i föreskrift 1 utföra skyddsjakt i syfte att skydda sjöfågel. I övrigt anser regeringen att föreskrifterna är lämpliga för att tillgodose syftet med djurskyddsområdena och att de inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås. Frågor om inträngsersättning eller inlösen prövas inte av regeringen.

Avseende Försvarsmaktens överklagande konstaterar regeringen att det inte finns något generellt hinder mot att besluta om djurskyddsområden inom områden som är av riksintresse för totalförsvaret. De aktuella områdena omfattas även av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Enligt 3 kap. 10 § miljöbalken ska vid konflikt mellan olika riksintressen företräde ges för försvarsintresset om området eller del av detta behövs för

en anläggning för totalförsvaret. Försvarmakten har inte närmare preciserat på vilket sätt de aktuella djurskyddsområdena behövs för totalförsvarets anläggningar utan har i huvudsak hänvisat till att beslutet kan komma att begränsa Försvarmaktens verksamhet och försvåra framtida tillståndsprövningar för Försvarmakten.

Regeringen konstaterar att det sagda inte medför tillräckliga skäl för att upphäva föreskrifterna för de aktuella områdena, särskilt med beaktande av att flera av de aktuella områdena redan omfattas av föreskrifter om djurskydd. Regeringens bedömning är att Försvarmaktens intressen i stället kan tillgodoses genom undantag från de beslutade tillträdesförbuden. Försvarmakten har sedan länge bedrivit verksamhet i närheten av de tidigare djurskyddsområdena, vilket bland annat inneburit buller från båttrafik samt skjut- och sprängverksamhet. Det är av vikt att inte heller de nya djurskyddsområdena medför några begränsningar av Försvarmaktens möjligheter att nyttja övnings- och skjutfält eller att ta sig till och från dessa. Länsstyrelsens beslut bör därför ändras på så vis att undantag medges från tillträdesförbuden i samtliga områden för myndigheter inom totalförsvarets militära del att bedriva verksamhet syftande till att övervaka eller skydda svenskt territorium.

Sammantaget anser regeringen, vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen, att det inte framkommit några omständigheter som utöver ovan nämnda ändringar utgör skäl att i övrigt ändra länsstyrelsens beslut. Överklagandena bör därför avslås i övrigt.

På regeringens vägnar

Romina Pourmokthari

Eleonora Rönström

Kopia till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/FJR

Försvarsdepartementet/EMF

Länsstyrelsen i Uppsala län

Älvkarleby kommun

Tierps kommun

Östhammars kommun